

Nr. 5 Christian Frederik Palm

Af Karen Petersen

Følgende er et uddrag af en slægtshistorie, som Karen Petersen har skrevet om sin farmors far. Hele historien er for lang til at fortælle her i bladet, så den er forkortet, men en spændende del er medtaget, redaktionen har undladt bl.a. billeder af lægdsruller m.m., hvor det er vurderet, at de er uden betydning for historien, når den fortælles til slægtsforskere. Der er lagt vægt på, at I som læsere skal få ideer til at søge i alternative kilder. Det er netop, hvad Karen har gjort for at fortælle denne historie.

Christian Frederik Palm blev født den 14. marts 1839 i Herslev Sogn, Bruskhørd, Vejle Amt, døbt i Kirken 29. april 1839. Han var Søn af Leirhusmand og Gartner Magnus Palm og Hustru Maren Rasmusdatter i Follerup.

Faddere: Pigen Jenssine Johansen – Kathrine Jensdatter – Niels Karlsen – Lorentz Jørgensen, alle af Follerupgaard og Jens Launbürger af Stoustrupgaard.

Bemærkning: Vaccineret den 18. august 1840 af Rosendahl.

I 1846 flyttede forældrene og resten af familien fra Follerup sogn til Erritsø. Christian Frederik blev ved fødslen optaget i Lægdsrullen, men i 1849 blev loven lavet om, så i 1849 blev han slettet, men optaget igen, det år han blev konfirmeret.

Konfirmerede 2. Søndag efter Påske den 30. april 1853 i Erritsø kirke.

Christian Frederik Palm i Snoghøj, Søn af Gartner Magnus Palm på Snoghøj og Hustru Maren Jørgensdatter (skal være Rasmusdatter), født i Herslev Sogn 14-3-1839 døbt 28-4-1839, Kundskab og Opførsel G. Vaccineret efter Attest af Rosendahl 2-11-1852.

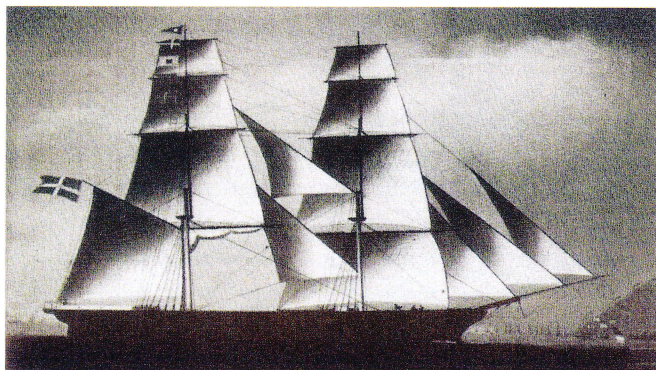
Lægdsrulle 1853

Bogstav C 128 Nr. 88, Fader Gartner Magnus Palm, Søn Christian Frederik Palm, født i Follerup, alder 15 Aar, højde ikke nævnt, optaget, overført til Sørullen, som halvbefaren.

Hvornår Chr. Fr. tog ud at sejle vides ikke, men det har nok været kort efter konfirmationen. I lægdsrullen ses, at han blev overført til sørullen, som halvbefaren sømand, halvbefaren vil sige, at han havde 1½ års erfaring som sømand og havde haft 2 togter øst for Bornholm eller vest for Skagen og mindst 18? år gammel.

"Acmel"

På et tidspunkt får Chr. Frederik hyre på Briggen "Acmel" af Middelfart og

Briggen "acmel". Maleri på Middelfart Museum.

sejlede med den, men er afmønstret inden den forliste ude i Østen.

Acmel blev ført af kaptajn Andreas Prehn, han var født 1826 i Middelfart, havde tidligere været på guldgraverjagt i Australien og der samlet sig en ikke

ubetydelig formue, da han senere kom tilbage til Middelfart købte han 23. november 1861, sammen med 3 Middelfart købmænd på tvangsauktion en tremastet skonnert med navnet "Bjarke", et fire år gammelt skib på 220 register-tons, dette forliste Prehn med den 31. januar 1862 i Bristolkanalen.

Bjarkes interessenter tabte ikke modet og 1862 købte Prehn på rederiets vegne briggen "Acmel", som på dette tidspunkt lå i Antwerpen.

"Acmel" var på 216 bruttoregister-tons, var bygget i Haderslev i 1852 til N. L. Engers i Nordby på Fanø, der selv ejede og førte briggen.

Engers, som blev gift i 1841, mistede året efter sin hustru, der blev dræbt af en faldende mast, da hans daværende skib "Odin" stødte sammen med en tysk brig på Elben.

Ved overtagelsen fik "Acmel" helt ny besætning, som rejste ned for at overtage det nye skib, heriblandt må Chr. Frederik have været, "Acmel" forlod Antwerpen med en last jembaneskinner til Bordeaux og herfra afsejlede den, den 28. juli til Singapore, med stykgods og vin.

Der var sluttet akkorder for ni måneder i kinesiske og japanske farvande og kunne akkorden ikke forlænges, skulle Prehn for egen regning fortsætte sejladserne i området.

"Acmel" var forsynet med et par kanoner, som forsvar mod kinesiske sørøvere, en plage som var yderst aktuel, man sejlede nu ned langs Europas og Afrikas vestkyst, rundede Kap det gode Håb, passerede 5. november Sundastrædet og anløb kort efter Singapore.

Nu gik "Acmel" ind i den kinesiske kystfart, hvilket ikke skal forstås snævert, ud over sejladser på selve Kina kunne den også omfatte sejladser på Korea, Formosa, Filippinerne, Indonesien, Bunnalandet, Australien og endnu flere destinationer, fragterne kunne være te, ris, sukker eller bønner.

Her følger nogle begivenheder, der indtraf under den 4 år lange sejlads:

Da "AcmeI" forlod Singapore den 6. december 1862, måtte man efterlade et sygt besætningsmedlem. Den 26. maj 1863 ankom man til Ningpo, hvor der lå 10 – 12 andre danske skibe, navnlig fra Sønderborg og Aabenraa, på rejse fra Sual, Filippinerne til Shanghai faldt, den 17 årige Henrik Gerner Christensen, under et uvejr den 28. juli 1863, over bord og druknede. På en rejse fra Rangoon sidst på året 1863, blev man i Malakkastrædet opbragt af de amerikanske sydstaters kaperskib "Alabama", men da "AcmeI" havde rent mel i posen, fik hun lov til at fortsætte sin rejse.

I 1864 kom krigen mellem Danmark og Tyskland. Senere på året lå "AcmeI" i Singapore sammen med den danske orlogsfregat "Galathea", som under admiral Steen Bille var i disse farvande for at slutte handelstraktater. Mange danskere var forsamlet i byen og kaptajn Prehn satte sig i spidsen for en forening, som ved denne lejlighed indsamlede 5.000 rigsdaler til sårede og efterladte i fædrelandet.

Et tysk kaperskib "Gazelle", som lå stationeret på Kinakysten, forsøgte under krigen at opbringe danske handelsskibe, men "AcmeI" gik fri, adskillige gange oplevede "AcmeI"s besætning at ligge sammen med Middelfarts anden store kinafarer "Alexandra", som førtes af kaptajn H.C. Tscherning.

Den 2. august 1866 forlod "AcmeI" Foochow i Kina for at sejle til Australien med en last te, otte dage senere løb man ind i en tyfon, som blæste hele rigningen af skibet, de nedfaldende master og ræer bankede mod skibets sider og beskadigede skroget, da tyfonen var passeret, riggede man nødsejl op og nåede ved hjælp af det til Nagasaki i Japan, hvor man fik hjælp af den engelske konsul, besætningen, som på det tidspunkt vist nok mest bestod af kinesiske sømænd, var reddet, men "AcmeI" måtte kondemneres, da Christian Frederik kan ses i skibslister med jagten "Anette" i 1885, kan han i hvert fald ikke have været ombord ved AcmeIs forlis.

Skibefterretninger hugget fra Media Stream:

Middelfart avis 23. juli 1862

Brig "AcmeI", Prehn, heraf byen, er i fredags ankommen til Bordeaux med en ladning jernbaneskiner fra Antwerpen, som tidligere meddelt vil skibet fra Bordeaux afgå til China og ladningen dertil, vil formentlig komme til at bestå af vine og Pariser-silkevarer bestemte for Singapore, Saigon og Hongkong, Føreren venter at blive sejlferdig den 15. juli.

Middelfart avis 2. januar 1863

Briggen "AcmeI", v. Prehn, heraf byen, passerede den 5. november Sundastrædet på rejsen fra Bordaux til Singapore.

Middelfart Avis 3. september 1864.

Ifølge meddelelse fra Føreren af den her hjemmehørende Kina-farer Briggen "Acme", v. Hr. A. Prehn, har der i Juli måned dannet sig en Forening i Shanghai, som blandt derværende Danske har indsamlet 5000 Daler til Sårede og Faldnes Efterladte i Fædrelandet – Admiral Bille, der er udsendt for at fuldbyrde Handelsoverenskomsten med China, var på samme Tid i Shanghai, hvor Danske Skibsførere var samlet med ham.

Middelfart Avis 20. februar 1865.

De her i Byen hjemmehørende Kinafarere Briggen "Acme" A. Prehn og Skonnert-brig "Alexandra", Tscherning ere begge i Slutningen af December Maaned gaet fra Hongkong til nordkysten af Java, anløbende Batavia for Ordre.

Middelfart avis 30. december 1866

Fra de her i Byen hjemmehørende China-farere haves i disse Dage Efterretninger, hvorefter Tremasteren "Alexandra" Kapt. Tscherning er fragtet med en Ladning the fra Foochu til Sidney i Australien, 2 Mand af Besætningen måtte på Grund af sygdom afmønstre i Hongkong den 10. s.m. – Briggen "Acme", Kapt. Prehn er fragtet fra Foochu til Takov, Fragterne som i det sidste Aarstid har været overordentlige slette, synes nu at være lidt bedre.

Vielse

Ungkarl og Sømand Christian Frederik Palm af Snoghøj, født 14. marts 1839 altsaa 29 Aar vacc. 1848, Konfirmeret 1855 og Pigen Ida Marie Cathrine Andersen af Torp, født 6. juli 1839 altsaa 29 Aar, vaccineret 1845, Konfirmeret 1855, viet i Bredstrup Kirke, Vejle amt den 14. marts 1868, de befalede Attester for Brud og Brudgom fremlagdes.

Forlovere:

Søren Hansen, Gaardmand i Torp og Christen Justesen, Sømand paa Snoghøj.

Derefter

Chr. Frederik og Ida Marie bosatte sig i "Sildehuset" tæt på Snoghøj havn, her blev de boende hele deres liv, efter giftemålet har Chr. Frederik antagelig stoppet med langfartssejlad, han var måske begyndt som færgemand ved Snoghøj – Middelfart overfarten i 1878, men allerede 19-3-1872 var Danmarks første Jernbanefærge blevet indsat på ruten Strib – Fredericia og Snoghøj færgeri gik derfor sløje tider i møde, hvor der før havde været overført 116.000 passagerer + 92.000 tons gods om året, faldt passagertallet nu til kun en tiendedel, postbefordringen var ophørt allerede i 1866.

I 1878 (sakset fra bogen "Fra Færgesmakke til Hængebro") købte den forhen-

Snoghøj.

Sildehuset forrest til venstre.

færgebåd "Annette", den havde kobberforhudet bund, længde 34,1 fod = 10,7m., største bredde 15,1 fod = 4,74 m., største dybde midtskibs 4,8 fod = 1,51 m., drægtighed $15 \frac{77}{100}$ tons, den kunne rumme 50 personer eller 2-3 vogne med heste, båden var bygget hos Hans Lind Hansen i Odense, men færgeriet kunne ikke løbe rundt og i april 1889 solgtes "Annette" (som for øvrigt i 1885 var blevet bygget om og forsynet med dæk), til N. Hansen og brændselshandler H. Nielsen i Fredericia, i 1894 videresolgtes den til Vejle, en mundtlig overlevering vil vide, at den endte sine dage som lasteptram for et teglværk ved Vejle fjord .

Så er der noget jeg ikke kan få til at stemme, men fordi noget står i en bog (Fra Færgesmakke til .Hængebro), er det vel ikke altid lige sandt, efter min mening er "Annette", det samme skib som Chr. Palm var fører af i 1885 og som Fredericia Dagblad i skibslisterne kalder "Anette", det passer med fragmenterne af brændetræ og mursten, som han sejlede med.

Ihvertfald sejlede han med en Jagt ved navn "Anette" fra 1885-1889. En Jagt er et mindre sejlskib og var en almindelig type fra 1700 tallet til helt ind i 1900 tallet, skrog spejlgattet, fyldig midtskibs undervandslinie, der som regel gav et velsejlende skib, masten står lodret eller hælder lidt forover, sejlføringer er jager, klyver, fok, storsejl og topsejl, en jagt blev bygget i størrelsen 20-60 registertons og havde en besætning på 2 eller 3 mand, Chr. Frederik sejlede en del med teglsten og med træ fra Vejle fjord.

Skibsliste Fredericia havn, hugget fra Media Stream, alle fra Fredericia Dagblad. 3. august 1885

Udgaaende Jagt "Anette", v. C. Palm, til Middelfart, ledig.

5. september 1885 Indgaaende: C. Palm med Jagt "Anette" af Middelfart med Mursten.

værende apoteker Peter Krag fra Middelfart, Snoghøjgaard, Peter Krag satte sig for at genoplive færgeoverfarten, så fra 1. april 1878 var der afgang fra Snoghøj 2 gange hver dag, kl. 10 og kl. 16, taksten var 35 øre for en enkelt tur, 50 øre for en returbillet.

I juli indsattes en ny

10. maj 1887, Indgaaende Jagt "Anette", v. Palm, fra Lyng med Mursten.

Udgående: Jagt "Anette" v. Palm, til Lyng, ledig.

3. juni 1887, Indgaaende, Jagt "Anette", C. Palm af Middelfart med Mursten.

Udgaende 4. juni 1887, Jagt "Anette", C. Palm af og til Middelfart.

10. januar 1889, Indgaaende

"Anette" af Middelfart, C. Palm af Middelfart med Mursten.

Udgaende,

Jagt "Anette", C. Palm af Middelfart til Lyngs Odde, ledig.

17. april 1889 Fredericia Skibsliste

Indgaaende, Jagt "Anette", C. Palm, fra Tolddistrikt med Mursten

6. september 1889, indgaaende

"Anette", Palm, fra Vejle Fjord med Brænde.

Her slutter historien om Christian Frederik Palm i denne omgang, måske fortsætter vi historien en anden gang. Han blev 80 år gammel, så der er meget mere at berette.